

Grønlænderne og vikingerne

Tekst og fotos af Palle Petersen

I anledning af 1000 året for Leif den Lykkeliges opdagelse af Amerika – her i år 2000 – var mange fra Norden, USA, Canada og Danmark samlet i Grønland for at fejre den berømte vikingehelt.

Forfatteren Palle Petersen har skrevet flere bøger om Grønland, og han forsøger at se på vikingejubelåret med andre øjne.

Sagaerne og traditionen fortæller, at Erik den Røde opdagede det kolde land 982, og han gav det navnet »Grønland« – for at lokke andre nybyggere derop.

Hans smarte reklamefremstød lykkedes. Mange islændinge, som manglede jord under neglene, købte det gode tilbud. 25 skibe sejlede til det »grønne land«, heraf nåede dog kun 14 skibe med omkring 300 nybyggere derop.

I år 1000 opdagede hans søn Leif den Lykkelige både Amerika og kristendommen – de islandske sagaer har det nøjagtige årstal – og alle elsker runde tal, milleniumskiftet er tilmed blevet et heligt jubilær.

Vikingerne strømmede til fra hele Norden for at fejre deres 1000-årsjubilæum,

og de erobrede 14.-17. juli et par små grønlandske bygder.

Alle betydningsfulde personligheder valfartede til Sydgrønland for at fejre Leif. Dronningen, prinsen, den islandske præsident, Grønlands landsstyreformand, USA's ambassadør, repræsentanter fra Norge, Færøerne og Canada, henved 20 bisper og præster, et par sangkor – og omkring 300 andre vigtige gæster.

Et par tusinde grønlændere kom sejlene for at se det underlige skue. Aldrig har der vist været samlet så mange farverige nationaldragter og hvide anorakker på et sted.

Der var også importeret vikinger fra vikingemarkederne i Danmark. De havde fået en fribillet med Grønlandsfly for at vise våbenlege og sælge kramvarer.

Forfatteren Palle Petersen har udgivet 15 bøger om Grønland – fra Miki (mine grønlandske slædehunde) i 1971 over romanen Aja ajaja (om Poq og Hans Egede) til Børnene på isen (Ostgrønland) i år 2000.

Der kom en indianer helt fra Colorado i USA, han symboliserede de indianske skrællinger i Vinland, der fordrev de drabelige vikinger, som søgte at besætte deres land... Indianerne forsinkede derved udvandringen fra Europa 500 år, før Columbus krydsede Atlanterhavet og indledte udryddelsen af dem.

Det store vikinge-show gik i gang.

På valpladserne i Narsarsuaq, Qasarsuk og Igaliku buldrede vikingerne sammen i tvekamp med sværd, økser og spyd.

Grønlændere som ellers har vænnet sig til qallunaats blodige slagsmål på tv,

blev skræmte over de levende vikinger, som gennemhullede fjender med sværd og økser, huggede hoveder af og drak sig fulde.

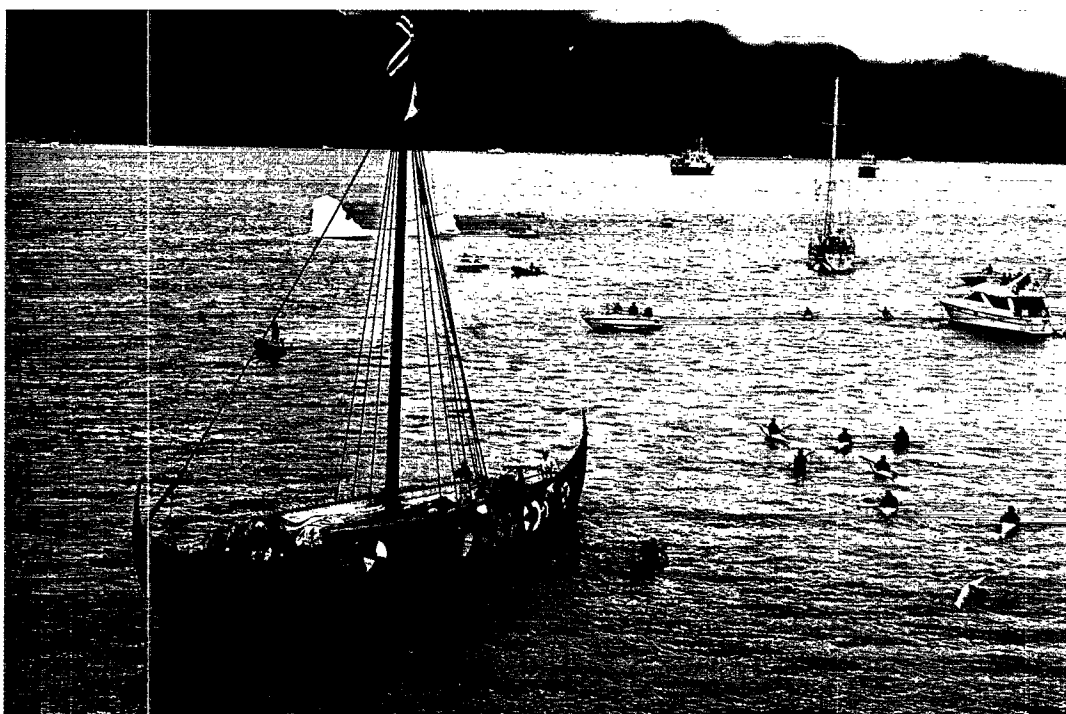
De fleste ville hellere se den lille grønlandske familie fra Nanortalik vise sangkampe og trommedans.

Det var ikke svært at se, hvad der var sket, hvis en af dem havde udfordret vikingerne til sangkamp, han var blevet hugget ned på stedet.

Krig er langt fra grønlandsk mentalitet og kultur. Ganske vist har der været hævn drab i Grønland, og der er stadig en del mord, men egentlig krig, med soldater som slås mod ukendte mod-

En lille gruppe fra Nanortalik optrådte ved festlighederne med sangkampe og trommedans.

Vikingskibskopien »Islendingur« står ind til Qassiarsuk omgivet af henved 20 kajakkere.

standere, har der aldrig været. (Derfor er det måske ikke så underligt, at Thule-radaren og USA's beskyttelsesskjold virker unaturlig og skræmmende på grønlandere – og det er en fortsættelse af den krigeriske vikingementalitet, som de ikke vil være med til.)

Dronningen og landsstyreformanden indbød til officielle feste-mikker for de få udvalgte.

Vikingerne bød på stærk mjød og spidstegte lam – og de blonde kæmper fik lokket en del piger ind i teltene til mik mv. Der var en stærk fraternisering – måske som for 5-600 år siden?

Det endte dog ikke med drab. Denne gang flygtede vikingerne nogle dage efter hjem med Grønlandsfly.

Det lille fåreholdersted Qassiarsuk var centrum for begivenhederne, her lå vist nok Erik den Rødes gård Brattahlid for 1000 år siden.

Højdepunktet var vikingskibet Islendingur (Islændingen), som ifølge pressemeddelelsen var kommet sejlene helt fra Island for fulde sejl.

Jeg følte – helt som planlagt af arrangørerne – historiens vingesus: Der kom den lykkelige Leif fra Vinland til Brattahlid. Den islandske kaptajn var endda en direkte efterkommer af Leif.

Men suset holdt ikke længe.

Vikingskibet sejlede mod vinden med en kraftig motor. Det var svært at få øje på på baggrund af kongeskibet, et par krigsskibe, et krydstogtskib, et

Statuen af Leif den Lykkelige blev afsløret af hovedsmanden på Íslendingur – et canadisk kor sang.

kæmpe islandsk fiskeskib (moderskibet, som kunne tage det lille skib ombord) og et utal af grønlandske speedbåde.

Sådan en lille skude af træ kan altså heller ikke imponere grønlændere, som er vant til glasfiber med 200 heste.

Foran skibet sejlede henved 20 kajakker, som viste alle deres kunster – det var egentlig ikke historisk korrekt – Erik og Leif så aldrig en af den slags skrællinger, inuit dukkede først op i Sydgrønland 2-300 år efter deres død.

Grønlands biskop afslørede en tro kopi af Tjodhilds berømte lille kirke – som også kunne fejre 1000 år. Det var

den første i Grønland – og dermed på det amerikanske kontinent – det fremhævede flere højtidelige talere, og henved 20 bisper og præster fra Norden, USA og Grønland bad en stille bøn for de kristne vikinger.

Nogle grønlændere bemærkede, at Tjodhilds kirke mere lignede et legehus, og den kunne næppe rumme en menighed på mere end 10, så den lokale befolkning vil også fremover benytte deres store kirke.

Der blev afsløret en 3 meter høj statue af en stålsat Leif den Lykkelige på en høj klippe, måske lidt ubetænksomt skænket af Leif Eriksson Foundation i Seattle.

Både folk og fæ på det lille fåreholdested så frygtsomt på den store viking, og nogle spurgte: Hvorfor skal den vrede qallunaatsiaq stå og stirre ned på os. Skyd ham ned!

Det var ikke for sjov, og Leif bliver sikkert en god skydeskive. Men han skal nok holde til det, og den imponerende viking vil sikkert stå solidt og overvåge Grønland de næste 1000 år.

Feste-mik er altid sjovt, og dronning Margrethe er altid værd at se på. Men der var grønlændere, som undrede sig over, hvorfor man brugte flere millioner gode kroner på nogle uddøde vikinger og inviterede fine folk fra hele verden, i stedet for at give pengene til udviklingen af Grønland.

Forklaringen var naturligvis den enkle: Det var et fremstød for Grønlands Turisme – tidens store satsning. Der er ganske enkelt mange flere penge i vikinger end i grønlændere.

Mange bisper og præster fra hele Norden var samlet til højtideligheden ved den gamle domkirkeruin i Igaliku.

Der kom mindst 10 tv-hold for at dække vikingerne og dronningen, og den »event« vil ifølge pressechefen blive set af mindst 50 millioner.

Det skal igen slås fast over for alverden, at det ikke var Columbus og spanierne, der først opdagede Amerika i 1492, men vikingen Leif Erikssøn – skønt hans opdagelse ingen betydning fik.

Greenland Tourisme håber, at mange turister vil valfarte i vikingernes fodspor – og måske endda blive gift i Tjodhilds

kirke, overnatte i kopien af Erik den Rødes Brattahlid og holde honeymoon i Qassiarsuk.

Det lyder måske nok romantisk i en brochure... Men hvad vil en rig amerikaner sige til, at »skrællingerne« har overtaget – og omdøbt – vikingernes spændende Greenland til noget så uforståeligt som Kalaallit Nunaat? Hvilke krav vil han stille til den grønlandske betjening, air-condition og den manglende hjemmear i Brattahlid?

Og kan grønlænderne – måske – leve bedre af dollars end af sæler og fisk?